

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EUROSYSTEM

JEDNOTNÁ OBLAŠŤ PLATIEB V EURÁCH (SEPA):

INTEGROVANÝ TRH SLUŽIEB
RETAILOVÉHO PLATOBNÉHO STYKU

29

EURO

OBSAH

Úvodné slovo	5
Úvod	6
1. Vytváranie jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA)	7
> Prehľad projektu SEPA	7
> Prečo SEPA?	10
> Iniciatívy bankového sektora	11
> Časový plán	14
2. Vplyv zavedenia SEPA na účastníkov platobného styku	15
> Výhody pre spotrebiteľov	16
> Výhody pre obchodníkov	16
> Výhody pre podniky	17
> Výhody pre banky	17
> Výhody pre poskytovateľov infraštruktúr	18
3. Komponenty SEPA	19
> Platobné nástroje SEPA	19
> Infraštruktúry SEPA	24
> Štandardizácia	25
> Právny rámec	26
4. SEPA a Eurosystem	27
> Eurosystem a jeho vízia systému SEPA	27
> Na čo sa Eurosystem zameriava?	27
> Zabezpečenie realizácie SEPA	28
> Dlhodobé očakávania Eurosystemu	29
Impressum	30

Jean-Claude Trichet

ÚVODNÉ SLOVO

Po zavedení SEPA už v rámci eurozóny nebude rozdiel medzi domácimi a cezhraničnými platbami.

Od zavedenia eurových bankoviek a mincí v roku 2002 realizujú spotrebiteľia hotovostné platby v rámci celej eurozóny v jednej mene. Teraz nadišiel čas na to, aby spotrebiteľia mohli realizovať bezhotovostné platby v rámci celej eurozóny z jedného účtu a za rovnakých základných podmienok, bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú.

Jednotná oblasť platieb v eurách (SEPA) sa pre Eurosystem stane skutočnosťou, keď sa budú všetky platby v eurách v rámci eurozóny považovať za domáce platby a keď zanikne dnešné delenie na platby domáce a cezhraničné. To si však vyžaduje nielen zosúladenie postupov bankového sektora v jednotlivých krajinách, ale aj zmenu zvyklostí zákazníkov vo všetkých krajinách eurozóny.

Tieto zmeny sú predpokladom vytvorenia integrovanejšieho trhu služieb platobného styku, ktorý prinesie významné hospodárske výhody. SEPA znamená nielen zavedenie lepšie porovnateľných služieb, ale aj rozvinutie konkurenčného prostredia a podporu inovácií. Z nového integrovaného trhu budú ťažiť inštitúcie, ktoré dokážu držať krok s technologickým pokrokom a sú pripravené poskytnúť zákazníkom nové služby. V konkurenčnej a integrovanej ekonomike je potrebné neustále zohľadňovať aktuálne trendy s cieľom zabezpečiť, aby boli retailové platby po stránke bezpečnosti a efektívnosti na porovnateľnej úrovni s najlepšimi národnými platobnými systémami.

Je dôležité zdôrazniť, že projekt SEPA nie je len „jednorazovou operáciou“, ale neustále sa vyvíjajúcim projektom, ktorý podporuje európsku integráciu a ktorého cieľom je priebežne zlepšovať všetky aspekty trhu služieb retailového platobného styku v rámci eurozóny. SEPA tiež významnou mierou prispeje k plneniu tzv. Lisabonského programu, ktorého zámerom je podporiť konkurencieschopnosť a zaistiť nepretržitý rozvoj európskej ekonomiky. Projekt SEPA je súčasťou procesu vytvárania jednotného európskeho trhu a vyžaduje si plnú podporu všetkých zainteresovaných strán, predovšetkým celej bankovej komunity. Eurosystem projekt SEPA jednoznačne podporuje.

Jean-Claude Trichet

Prezident Európskej centrálnej banky

SEPA podporí konkurenciu a inovácie a zlepši podmienky pre zákazníkov.

SEPA pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť Európy.

ÚVOD

Od založenia Európskeho hospodárskeho spoločenstva v roku 1958 bola cesta k integrovanejšiemu európskemu finančnému trhu poznačená viacerými udalosťami, z ktorých najvýznamnejšou bolo bezpochyby zavedenie eura v roku 1999 a predovšetkým výmena peňazí v krajinách eurozóny v roku 2002. Menej viditeľným, avšak rovnako významným bolo založenie systému centrálnych bánk pre veľké platby, známeho ako TARGET, 1. januára 1999. Systém TARGET je základom finančného systému v eurách a zároveň nástrojom realizácie jednotnej menovej politiky Eurosystemu.

Projekt SEPA predstavuje ďalší významný krok na ceste k užšej európskej integrácii. SEPA umožní klientom realizovať bezhotovostné platby v eurách v prospech príjemcov na akomkoľvek mieste v eurozóne z jedného bankového účtu pomocou jednotného súboru platobných nástrojov. Všetky retailové platby v eurách sa tak stanú „domácimi“ platbami a v rámci eurozóny už medzi domácimi a cezhraničnými platbami nebude žiadny rozdiel.

Bankový sektor sa na túto úlohu podujal v roku 2002 vytvorením Európskej platobnej rady (European Payments Council – EPC). EPC definuje nové pravidlá a postupy pre platby v eurách. Do tejto činnosti zapája zainteresované strany nielen z krajín eurozóny, ale aj z ďalších krajín Európskej únie (EÚ), Islandu, Lichtenštajnska, Nórska a Švajčiarska. Príležitosť zapojiť sa do systémov platieb v eurách tak budú mať aj bankové komunity mimo eurozóny, ktoré zavádzaním štandardov a postupov SEPA prispievajú k vytvoreniu jednotného trhu služieb platobného styku.

Táto brožúra prináša prehľad projektu SEPA. Eurosystem – Európska centrálna banka (ECB) a národné centrálné banky (NCB) eurozóny – zodpovedá za plynulé fungovanie platobných systémov v eurozóne a preto kladie na vytvorenie SEPA v rámci eurozóny osobitný dôraz. Táto brožúra sa preto zameriava hlavne na eurozónu.

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

> PREHĽAD PROJEKTU SEPA

SEPA JE:

- > oblasť, v ktorej budú môcť spotrebitelia, podniky a ďalšie hospodárske subjekty realizovať a prijímať platby v eurách, či už v rámci jednej krajiny alebo medzi jednotlivými krajinami, za rovnakých základných podmienok, práv a povinností a bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú.

CIELOM SEPA JE:

- > prispieť k európskej integrácii vytvorením konkurenčného a inovatívneho trhu služieb retailového platobného styku v eurozóne, ktorý prinesie vyššiu úroveň služieb, efektívnejšie produkty a cenovo výhodnejšie možnosti realizácie platieb.

SEPA ZAHŔŇA:

- > jednotnú menu,
- > jednotný súbor platobných nástrojov – úhrady, inkasá a platobné karty,
- > efektívnu infraštruktúru na spracovanie platieb v eurách,
- > spoločné technické štandardy,
- > spoločné prevádzkové postupy,
- > harmonizovaný právny základ a
- > neustály vývoj nových služieb pre zákazníkov.

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

PROJEKT SEPA SI VYŽADUJE SPOLUPRÁCU VIACERÝCH SEKTOROV. PATRÍ SEM:

- > **Európsky bankový sektor**, ktorý zodpovedá za reštrukturalizáciu platobného styku v eurozóne. Na túto reštrukturalizáciu bude v krátkodobom horizonte potrebné vynaložiť značné náklady; v strednodobom až dlhodobom horizonte však bude európsky bankový sektor ťažiť z úspor nákladov na platby v rámci eurozóny a z potenciálnych nových zdrojov príjmov. Na koordináciu činnosti sektora v tejto oblasti bol vytvorený samoregulačný orgán, tzv. Európska platobná rada (EPC), ktorej úlohou je riadiť projekt SEPA. Európsku platobnú radu tvorí 65 európskych bánk vrátane troch európskych asociácií úverového sektora a asociácie Euro

www.europeanpaymentscouncil.org

Banking Association (EBA). V rade EPC sú zastúpení členovia krajín EÚ, Islandu, Lichtenštajnska, Nórska a Švajčiarska, ktorých práca sa zameriava na celý platobný styk v eurách v týchto krajinách.

- > **Sektor európskych klíringových a zúčtovacích systémov**, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby sa prostredníctvom nástrojov SEPA dali realizovať platby v prospech akéhokoľvek príjemcu v eurozóne. Na tejto činnosti sa aktívne podieľajú rôzni poskytovatelia infraštruktúr, ako napríklad spracovatelia kariet, Európska asociácia pre automatizované zúčtovanie (EACHA) a EBA. Asociácia EACHA vyvíja súbor postupov na zabezpečenie interoperability infraštruktúr (automatizované klíringové centrá – ACH), zatiaľ čo EBA vyvinula systém STEP2, prvé celoeurópske automatizované klíringové centrum, t. j. systém PEACH, ktorý je určený na spracovanie cezhraničných i domácich retailových platieb v eurách.

www.eacha.org
www.abe.org

- > **Podniky v eurozóne** (veľké podniky, obchodníci, malé a stredné podniky), ktoré sa podieľajú na vývoji štandardov s cieľom znížiť podiel manuálnych zásahov pri spracovaní platieb, od predkladania faktúr až po služby priradovania faktúr k platbám. Zameriavajú sa na tvorbu automatizovaných procesov, tzv. úplného priameho spracovania platieb (end-to-end straight-through processing – e2e STP), ktoré zníži náklady spojené s odosielaním a prijímaním platieb. Podnikových finančníkov združuje skupina Európskych asociácií podnikových finančníkov (Euro-Associations of Corporate Treasurers – EACT).

www.eact-group.com

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

- > **Orgány verejnej správy** a **spotrebitelia** budú používateľmi nových platobných nástrojov SEPA. Keďže orgány verejnej správy realizujú na národnej i cezhraničnej úrovni veľké množstvo platieb v súvislosti s dávkami dôchodkového a sociálneho zabezpečenia a ďalšími dávkami, resp. v súvislosti s daňovými platbami, je potrebné, aby sa na projekte SEPA aktívne podieľali. Svoju plnú podporu vytvoreniu oblasti SEPA vyjadrila v októbri 2006 aj Rada ministrov hospodárstva a financií krajín EÚ (Rada ECOFIN).

www.consilium.europa.eu

Na projekte SEPA sa podieľajú aj nasledujúce **verejné orgány a inštitúcie**:

- > **Eurosystem** (ECB a národné centrálné banky eurozóny), ktorý svoje očakávania v rámci projektu zdôraznil vo viacerých publikáciách a ďalšiemu vývoju projektu SEPA venuje veľkú pozornosť;
- > **Európska komisia**, ktorá vyvíja stratégiu na elimináciu bariér vnútorného trhu a na zjednodušenie jeho pravidiel, napríklad prostredníctvom návrhu smernice o platobných službách (PSD);
- > **vnútroštátne orgány** jednotlivých krajín, ktoré by sa mali v rámci projektu čoraz viac zapájať do príprav na zavedenie platobných schém SEPA.

www.ecb.int

http://ec.europa.eu/internal_market

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

> PREČO SEPA?

Ekonomika eurozóny zatiaľ nevyužíva všetky výhody menovej únie. Zákazníci sa pri realizovaní retailových platieb v eurách do ostatných krajín eurozóny stretávajú s komplikáciami, pretože ich spracovanie často trvá dlhšie. Kým sa táto situácia nezmení, euro nemožno považovať za plne funkčnú jednotnú menu.

Napriek zavedeniu eura v roku 1999 a vyvinutiu systému TARGET – spoločného systému pre platby veľkých hodnôt v eurách – sa elektronické platby malej hodnoty (t. j. retailové platby) v rôznych krajinách eurozóny aj naďalej spracovávajú odlišným spôsobom. Množstvo a rozmanitosť rôznych platobných nástrojov, štandardov a infraštruktúr na spracovanie retailových platieb sa od zavedenia eura v podstate nezmenili. V takomto prostredí preto podniky, ktoré realizujú veľké množstvo cezhraničných platieb, musia mať otvorené bankové účty v mnohých krajinách, v ktorých obchodujú, aby tak mohli efektívne riadiť realizáciu svojich platieb.

Táto fragmentácia však ovplyvňuje aj domáce platby v eurách, pretože brzdí inovácie a konkurenciu na úrovni eurozóny. Na účastníkov platobného styku sa okrem toho v závislosti od krajiny pôvodu môžu vzťahovať odlišné pravidlá a požiadavky. Vďaka vytvoreniu jednotného rámca bude možné ponúkať inovatívne platobné riešenia všetkým bez ohľadu na hranice jednotlivých krajín.

Fragmentovaný európsky trh služieb retailového platobného styku sa postupne nahradí jednotným a konkurenčným trhom eurozóny.

Cieľom SEPA je teda vytvorenie integrovaného, konkurenčného a inovatívneho trhu služieb retailového platobného styku pre všetky bezhotovostné platby v eurách, ktoré by sa postupom času realizovali plne elektronicky. SEPA tak prinesie výhody všetkým zákazníkom.

Cieľom SEPA je teda vytvorenie integrovaného, konkurenčného a inovatívneho trhu služieb retailového platobného styku pre všetky bezhotovostné platby v eurách, ktoré by sa postupom času realizovali plne elektronicky. SEPA tak prinesie výhody všetkým zákazníkom.

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

> INICIATÍVY BANKOVÉHO SEKTORA

V rámci príprav na zavedenie SEPA sa bankový sektor zameriava najmä na vývoj platobných nástrojov SEPA. S cieľom zjednodušiť zavádzanie týchto nástrojov bolo potrebné vyriešiť viacero úloh v troch hlavných oblastiach. Po prvé, bankový sektor vyvinul nové platobné schémy na úhrady a inkasá a stanovil rámec pre platobné karty. Po druhé, venoval sa výskumu doplnkových voliteľných služieb, ktoré by mohli zlepšiť spracovanie platieb. Po tretie, určil princípy infraštruktúr spracovania platieb a zameril sa na otázky súvisiace so štandardizáciou.

Nové **platobné nástroje**, ktoré bude bankový sektor ponúkať svojim zákazníkom, budú vychádzať z nového súboru pravidiel, postupov a štandardov pre platby v eurách.

Rada EPC navrhla súbor pravidiel pre dve nové platobné schémy a jeden rámec, v rámci ktorých môžu banky vyvíjať platobné produkty SEPA:

- > **SEPA úhrady,**
- > **SEPA inkasá,**
- > **SEPA platobné karty.**

V prípade úhrad a inkás bola zvolená stratégia nahradenia súčasných schém, pričom pre platby v eurách v oboch prípadoch boli navrhnuté nové spoločné schémy. Tieto schémy sú uvedené v súbore pravidiel, ktorý stanovuje pravidlá, postupy a štandardy týkajúce sa príslušných platieb v eurách. V prípade kartových platieb bola naopak prijatá stratégia „adaptácie“, ktorá umožní, aby sa existujúce schémy a ich prevádzkovatelia mohli prispôsobiť novému súboru prevádzkových a technických štandardov a postupov. Rada EPC zároveň stanovila postup riešenia ďalších otázok, napríklad spôsobu, akým majú kartové systémy (ako aj vydavatelia, príjemcovia a operátori) prispôsobiť súčasné postupy, aby zabezpečili súlad s princípmi SEPA pre kartové platby v eurách. Základným princípom oboch prístupov je jednoznačné oddelenie schém (pravidiel, postupov a štandardov) od infraštruktúr.

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

Finančné inštitúcie zodpovedajú za kvalitu svojich produktov SEPA a svojim zákazníkom môžu ponúkať aj vylepšené produkty SEPA, pokiaľ sú v súlade so schémami stanovenými v súboroch pravidiel a v rámcoch (viac v časti o doplnkových voliteľných službách nižšie).

Doplnkové voliteľné služby. Finančné inštitúcie môžu samostatne alebo v spolupráci s ďalšími subjektmi vyvíjať a ponúkať vylepšené produkty a služby, ktoré však musia byť založené na schémach SEPA.

Vylepšené produkty:

- > Rýchlejšie zúčtovanie platieb
- > Priradenie identifikačného kódu banky (BIC) z medzinárodného čísla bankového účtu (IBAN)

Služby s pridanou hodnotou:

- > Elektronická fakturácia
- > Elektronické priradovanie platieb k faktúram
- > Riešenia pre platby cez internet banking

Ako vylepšený produkt môžu banky napríklad ponúkať možnosť rýchleho zúčtovania úhrad (prioritné platby), čo by zákazníkom umožnilo realizovať naliehavé prevody v rámci jedného bankového dňa. Ďalším príkladom vylepšenia produktu je umožniť zákazníkom, aby pri realizovaní platieb nemuseli zadávať kód BIC, ale iba kód IBAN. Kód BIC by poskytovateľ služieb priradil sám podľa kódu IBAN.

Služby s pridanou hodnotou sú perspektívne služby často prepojené s platobnými nástrojmi SEPA. Tieto služby môžu v zásade ponúkať banky i nebankové subjekty. Eurosystem podporuje radu EPC a rôzne asociácie, ako napr. EACT, aby navzájom spolupracovali na vývoji riešení a minimálnych štandardov pre najčastejšie používané služby s pridanou hodnotou. V súčasnosti sa pracuje na vývoji služby **elektronickej fakturácie** (e-invoicing), ktorú môžu zákazníci využívať pred uskutočnením platby. Prostredníctvom tejto služby sa faktúry posielajú priamo platcovi do aplikácie internet banking. Keď platca faktúru potvrdí, vytvorí sa automatický platobný príkaz, ktorý už obsahuje všetky potrebné údaje o platcovi i príjemcovi platby. Ďalšou službou je **elektronické priradovanie platieb**

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

(e-reconciliation), ktoré môžu zákazníci využívať po uskutočnení platby. Táto služba zabezpečí elektronické priradenie faktúr k platbám a automatickú aktualizáciu záznamov príjemcu platieb.

Skombinovaním týchto služieb s platobnými nástrojmi SEPA sa v hospodárstve dosiahnu značné potenciálne úspory, keďže týmto spôsobom odpadne papierová evidencia a zabezpečí sa úplné priame spracovanie (end-to-end STP).

Úplné priame spracovanie (end-to-end straight-through processing):

Služby s pridanou hodnotou pred uskutočnením platby

Spracovanie platby

Služby s pridanou hodnotou po uskutočnení platby

Prostredníctvom **infraštruktúr** sa zabezpečuje prevádzková stránka spracovania a zúčtovania platieb v eurách.

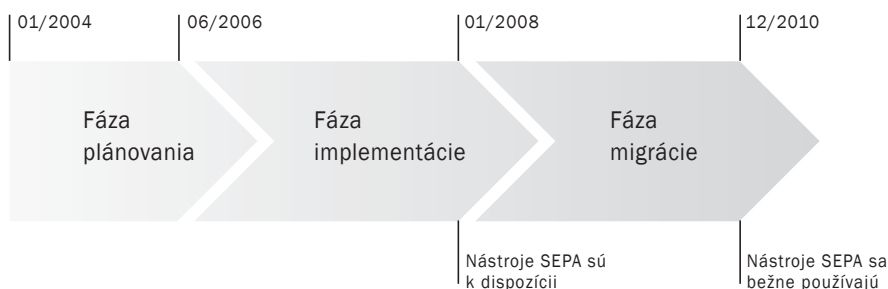
Rada EPC stanovila rámec, ktorý objasňuje pravidlá a postupy určené pre poskytovateľov infraštruktúr (t. j. ACH, prevádzkovateľov kartových systémov a ostatných spracovateľov, ktorí pre finančné inštitúcie zabezpečujú spracovanie, prenos a výmenu platobných údajov). Títo poskytovatelia infraštruktúr zvyčajne zodpovedajú za riadenie pravidiel, postupov a štandardov platobného styku v konkrétnej krajine, a väčšinou tiež ponúkajú svoje spracovateľské služby finančným inštitúciám. V novom prostredí SEPA sú pravidlá a štandardy definované v schémach SEPA, ktoré sú spravidla oddelené od spracovateľských infraštruktúr. Vďaka tomu budú môcť poskytovatelia infraštruktúr medzi sebou súťažiť a poskytovať svoje spracovateľské služby ktorejkoľvek banke alebo poskytovateľovi kartového systému.

Prvý systém PEACH (STEP2) riadi spoločnosť EBA Clearing. Asociácia EACHA vyvíja rámec, ktorý umožní zlepšiť interoperabilitu rôznych európskych infraštruktúr. Rámec by tak mal umožniť, aby všetky úhrady a inkasá v rámci SEPA mohol poslať a prijímať ktorýkoľvek zákazník v Európe.

VYTVÁRANIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH (SEPA)

> ČASOVÝ PLÁN

Rada EPC rozdelila realizáciu projektu SEPA na tri hlavné fázy: fázu plánovania, fázu implementácie a fázu migrácie.

Prvá fáza – **fáza plánovania** – sa začala v roku 2004 a v súčasnosti je takmer dokončená. V tejto fáze prebiehali práce na návrhu nových schém úhrad a inkás a rámcov pre platobné karty a platobnej infraštruktúry. Zároveň sa vyvíjali potrebné štandardy a boli špecifikované bezpečnostné požiadavky.

Druhá fáza – **fáza implementácie** – sa začala v polovici roka 2006 a bude trvať až do konca roka 2007. Táto fáza projektu sa bude venovať príprave na zavedenie nových nástrojov, štandardov a infraštruktúr SEPA. Zároveň bude prebiehať testovanie. Na tejto fáze sa budú podieľať národné orgány zodpovedné za implementáciu a migráciu, ktoré boli vytvorené v každej krajine eurozóny. Ich úlohou bude monitorovať prípravy rôznych účastníkov platobného systému na spustenie SEPA. Medzi účastníkov systému patrí množstvo rôznych subjektov, ako napríklad banky, operátori infraštruktúr, orgány verejnej správy, podniky a ďalší používatelia.

Posledná fáza bude **fázou migrácie**, počas ktorej budú národné platobné schémy fungovať súbežne s novými systémami SEPA. Zákazníci budú mať k dispozícii „staré“ národné nástroje i nové nástroje SEPA, pričom platobné infraštruktúry budú spracovávať platby uskutočnené oboma typmi nástrojov. Cieľom je dosiahnuť, aby trh postupne samovoľne prešiel na nástroje SEPA, a aby do konca roka 2010 došlo k migrácii podstatnej časti transakcií.

VPLYV ZAVEDENIA SEPA NA ÚČASTNÍKOV PLATOBNÉHO STYKU

Projekt SEPA sa výrazne dotkne všetkých účastníkov platobného styku a prinesie so sebou nové príležitosti a výzvy. SEPA zvýši konkurenciu, keďže vďaka nej sa z eurozóny stane integrovaný trh, v rámci ktorého môžu poskytovatelia ponúkať služby zákazníkom z celej eurozóny. Väčší výber poskytovateľov služieb a úspory z rozsahu znamenajú, že zákazníci budú mať k dispozícii širšiu ponuku konkurenčných platobných riešení. Okrem toho SEPA prinesie ďalšie výhody:

VPLYV ZAVEDENIA SEPA NA ÚČASTNÍKOV PLATOBNÉHO STYKU

> VÝHODY PRE SPOTREBITEĽOV

Platobné nástroje SEPA budú k dispozícii v rámci celej eurozóny a spotrebiteľom celkovo uľahčia život.

- > Spotrebiteľia už budú potrebovať **len jeden bankový účet**. Z tohto účtu budú môcť realizovať úhrady a inkasá v eurách kdekoľvek v eurozóne rovnako jednoducho, ako v prípade domácich platieb. Budú tak môcť napríklad platiť nájomné svojich detí študujúcich v zahraničí, zaplatiť si za ubytovanie na dovolenke alebo za služby poskytované európskymi firmami, napríklad za mobilné služby, poistenie, energie atď. Ľudia, ktorí bývajú, pracujú alebo študujú v cudzine, už nebudú musieť mať otvorený účet doma aj v zahraničí.
- > **Platobné karty** sa budú dať používať efektívnejšie, pretože spotrebiteľia budú môcť na všetky platby v eurách používať jednu kartu. Zníži sa tak potreba nosiť pri sebe hotovosť.
- > Zákazníci budú môcť využívať **inovatívne služby** kdekoľvek v eurozóne. Dlhodobým cieľom bankového sektora je dosiahnuť, aby sa platobné nástroje SEPA používali iba v elektronickej podobe. Platby sa potom budú dať jednoducho kombinovať so službami s pridanou hodnotou, t. j. službami, ktorých účelom je zjednodušiť spotrebiteľom a podnikom proces realizácie platieb pred a po ich zúčtovaní. Patrí sem elektronická fakturácia, zadávanie platobných príkazov cez mobilný telefón alebo internet, elektronické letenky, kreditné avíza alebo elektronické priradovanie faktúr k platbám. Tieto služby ušetria spotrebiteľom pri realizácii platieb čas.

> VÝHODY PRE OBCHODNÍKOV

Platobné karty sa medzi spotrebiteľmi stávajú obľúbeným platobným prostriedkom a čoraz viac nahrádzajú šeky a hotovostné platby. V budúcnosti by sa malo používanie kariet ešte zvýšiť. Obchodník, ktorý chce umožniť platby kartou, musí uzavrieť zmluvu so spracovateľskou bankou, ktorá zabezpečí spracovanie kartových platieb tým, že prevezme údaje o platbe a držiteľovi karty a prostredníctvom zúčtovacej infraštruktúry ich pošle banke vlastníka karty. V tomto ohľade ponúka SEPA tieto výhody:

- > Spracovateľské banky budú môcť spracovávať všetky kartové platby kompatibilné so systémom SEPA, aj cezhranične. V prostredí SEPA si budú môcť obchodníci na spracovanie kartových platieb vybrať **ktorúkoľvek spracovateľskú banku** v eurozóne. To prispeje k zvýšeniu konkurencie a zníženiu nákladov.
- > Platobné terminály (POS) budú v rámci eurozóny **čoraz viac štandardizované**. Vďaka tomu bude k dispozícii väčší výber poskytovateľov terminálov a obchodníci budú môcť pomocou jedného terminálu prijímať viac typov kariet. Zvýšená konkurencia medzi kartovými systémami by mala tiež prispieť k zníženiu poplatkov.

VPLYV ZAVEDENIA SEPA NA ÚČASTNÍKOV PLATOBNÉHO STYKU

> VÝHODY PRE PODNIKY

Podniky budú môcť v prostredí SEPA jednoduchšie riadiť svoje platby.

- > Všetky finančné transakcie v eurách bude možné realizovať centrálnie **z jedného bankového účtu pomocou platobných nástrojov SEPA**. Spracovanie platieb bude jednoduchšie, pretože všetky prichádzajúce a odchádzajúce platby budú mať rovnaký formát. Tým, že bude možné platby i likviditu riadiť z jedného miesta, ušetrí podniky podnikajúce v celej eurozóne nielen náklady, ale aj čas.
- > **Služby s pridanou hodnotou**, napríklad elektronická fakturácia a elektronické priradovanie faktúr k platbám, umožnia podnikom optimálnejšie spracovanie platieb. V súčasnosti sa tieto služby často ponúkajú len v rámci jednotlivých krajín, pretože ich cezhraničné využitie komplikujú odlišné formáty platieb. Vďaka štandardizovaným platobným schémam SEPA sa bude dať táto prekážka jednoduchšie prekonať.

Účelom **nariadenia č. 2560/2001** bolo dosiahnuť, aby boli poplatky za porovnateľné domáce a cezhraničné platby rovnaké. Od 1. júla 2002 sa nariadenie začalo uplatňovať na kartové platby a výbery z bankomatov (ATM) a od 1. júla 2003 na bezhotovostné prevody do výšky 12 500 EUR. Od 1. januára 2006 sa vzťahuje aj na prevody v eurách do výšky 50 000 EUR medzi eurovými účtami v rámci EÚ.

> VÝHODY PRE BANKY

Poskytnutím nových platobných nástrojov a infraštruktúr funkčných v rámci celej eurozóny prinesie SEPA bankám tieto výhody:

- > Banky budú môcť **rozšíriť** svoju obchodnú činnosť a súťažiť na úrovni eurozóny, keďže v rámci SEPA budú môcť všetky banky poskytovať svoje služby zákazníkom v celej eurozóne. Banky môžu svoju činnosť rozvinúť aj tak, že budú zákazníkom okrem produktov SEPA poskytovať aj služby s pridanou hodnotou.
- > Dôsledkom zavedenia SEPA bude posilnenie európskej integrácie a zvýšenie **efektívnosti trhu**. Zosúladením podmienok realizácie platieb zavedie SEPA jednotný súbor pravidiel a zabezpečí rovnaký a otvorený prístup, dostupnosť, transparentnosť a interoperabilitu, čím podporí konkurenciu. Vďaka tomu sa budú môcť banky s poskytovateľmi služieb dohodnúť na lepších podmienkach.
- > Nariadenie č. 2560/2001, ktoré stanovilo zásadu rovnakých poplatkov za cezhraničné a porovnateľné domáce platby v rámci EÚ, spôsobilo vznik nerovnováhy medzi bankovými poplatkami a nákladmi na cezhraničné platby. Túto nerovnováhu možno odstrániť len reorganizáciou spracovania cezhraničných platieb (postupov spracovania, zúčtovania a vysporiadania), aby bolo rovnako efektívne a nenákladné, ako v prípade domácich platieb. To je hlavným cieľom projektu SEPA.

VPLYV ZAVEDENIA SEPA NA ÚČASTNÍKOV PLATOBNÉHO STYKU

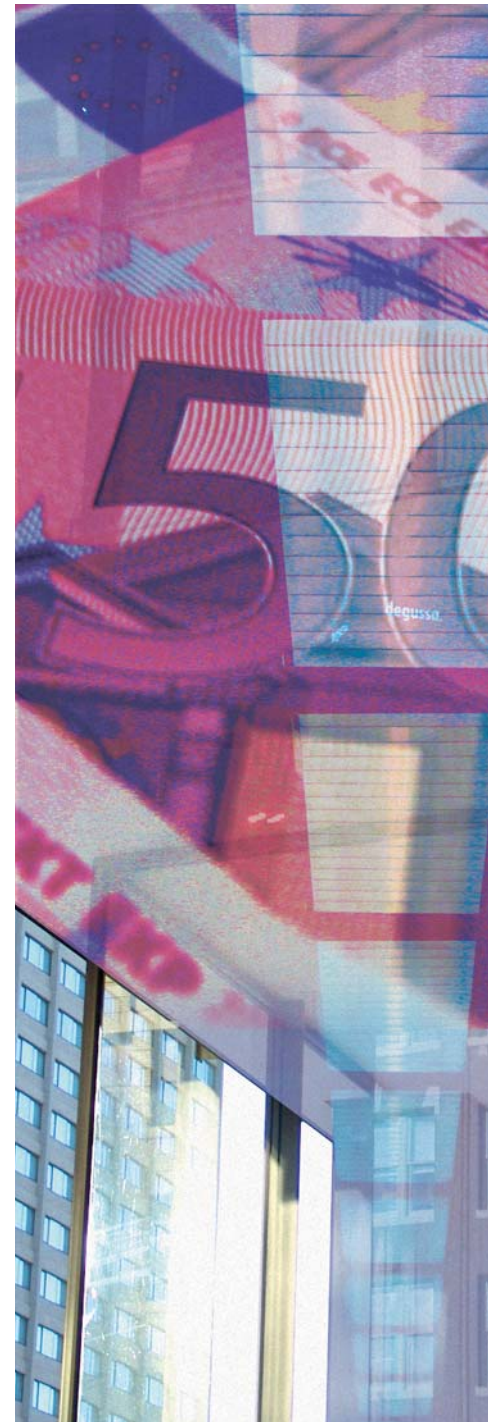
> VÝHODY PRE POSKYTOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚR

Odčlenením riadenia schém od poskytovateľov infraštruktúr sa zvýši konkurencia medzi poskytovateľmi (ako napr. medzi ACH – automatizovanými klíringovými centrami – a medzi spracovateľmi kariet).

- > Poskytovatelia infraštruktúr už **nebudú viazaní hranicami jednotlivých krajín**, pretože svoje služby podpory nástrojov SEPA budú môcť poskytovať v rámci celej eurozóny.
- > Jednotný súbor technických štandardov umožní **interoperabilitu** alebo prepájanie jednotlivých poskytovateľov.
- > Spracovatelia kariet budú môcť poskytovať služby **viacerým kartovým systémom a príjemcom platobných kariet** v celej eurozóne.

VPLYV MIGRÁCIE NA ZÁKAZNÍKOV

Proces prechodu na nástroje SEPA by sa mal zákazníkov dotknúť len minimálne, hoci miera jeho vplyvu bude v skutočnosti závisieť od typu služieb ponúkaných príslušnými bankami. Zákazníci môžu pri náhrade domácich platobných nástrojov platobnými nástrojmi SEPA pocítiť určité zmeny. Namiesto národného čísla účtu sa napríklad môže začať používať kód IBAN a BIC alebo sa na realizáciu platieb budú používať iné formuláre ako doteraz.

KOMPONENTY SEPA

SEPA je neustále sa vyvíjajúci projekt, ktorého cieľom je pretvoriť terajší fragmentovaný trh služieb retailového platobného styku v eurách na jednotný domáci trh. Jednotlivé stavebné komponenty, ktoré tvoria základ projektu SEPA, vyvíja rada EPC. Ďalším krokom po vytvorení týchto komponentov SEPA bude vyvinúť služby s pridanou hodnotou. Tie pomôžu vytvoriť oblasť, v ktorej sa budú dať platby realizovať bez papierovej evidencie a všetky platobné nástroje kompatibilné so systémom SEPA sa budú spracovávať priamo.

JEDNOTNÁ OBLASŤ PLATIEB V EURÁCH

Úplné priame spracovanie (end-to-end STP)

Služby s pridanou hodnotou

+

Plne elektronická realizácia

+

Spoločné platobné nástroje, infraštruktúra,
štandardy a právny rámec

> PLATOBNÉ NÁSTROJE SEPA

EPC vytvorila dve nové platobné schémy – pre SEPA úhrady a SEPA inkasá, a rámec pre SEPA platobné karty. Nástroje, ktoré sa v súčasnosti používajú v jednotlivých krajinách, sa postupne nahradia nástrojmi SEPA založenými na týchto spoločných schémach a rámci SEPA.

KOMPONENTY SEPA

SEPA ÚHRADY

Schéma SEPA úhrady (SEPA credit transfer – SCT) je schéma medzibankových platieb, ktorá definuje spoločný súbor pravidiel a procesov pre úhrady v eurách. Schéma definuje jednotnú úroveň služieb a časový rámec, ktorý stanovuje, dokedy musia byť zúčastnené finančné inštitúcie pripravené prevádzkovať minimálne systém SCT.

Charakteristika schémy SCT:

- > dostupnosť v rámci celej oblasti SEPA – dostupní sú všetci zákazníci,
- > na účet príjemcu sa pripíše plná suma,
- > výška platby nie je obmedzená,
- > maximálny čas zúčtovania sú tri pracovné dni¹⁾,
- > schéma je oddelená od spracovateľskej infraštruktúry,
- > na identifikáciu účtov sa používajú kódy IBAN a BIC,
- > odmietnuté a vrátené platby sa riadia komplexným súborom pravidiel.

1) Čas zúčtovania bude závisieť od konečnej podoby smernice PSD.

Čo je to úhrada?

Platba, ktorú iniciuje platca. V prípade úhrady sa platobný príkaz odošle banke platcu (banke odosielateľa), ktorá prostredky prevedie banke príjemcu platby, a to pravdepodobne prostredníctvom viacerých sprostredkovateľov.

KOMPONENTY SEPA

SEPA INKASÁ

Schéma SEPA inkasá (SEPA direct debit – SDD) je schéma medzibankových platieb, ktorá definuje spoločný súbor pravidiel a procesov pre inkasá v eurách. Schéma definuje jednotnú úroveň služieb a časový rámec, ktorý stanovuje, dokedy musia byť zúčastnené finančné inštitúcie pripravené vystupovať minimálne v pozícii banky dlžníka.

Dva modely SDD

Nová schéma SDD bude pozostávať z dvoch rôznych modelov. V prvom modeli dlžník odovzdáva poverenie na realizáciu platieb priamo veriteľovi. V druhom modeli ho odovzdáva priamo banke veriteľa.

Charakteristika schémy SDD:

- > dostupnosť v rámci celej oblasti SEPA – inkasá je možné realizovať v prospech akéhokoľvek príjemcu,
- > systém pokrýva opakované i jednorazové platby v eurách,
- > maximálny čas zúčtovania je päť pracovných dní pre prvú platbu a dva pracovné dni pre opakované platby²⁾,
- > ponúka oddelenie schémy od spracovateľskej infraštruktúry,
- > na identifikáciu účtov sa používajú kódy IBAN a BIC,
- > odmietnuté a vrátené platby sa riadia komplexným súborom pravidiel.

Špeciálne funkcie

- > vyvíja sa aj schéma priamych medzi podnikových inkás (business-to-business – B2B).

2) Čas zúčtovania bude závisieť od konečnej podoby smernice PSD.

Čo je to inkaso?

Prevod, ktorý iniciuje príjemca platby prostredníctvom svojej banky na základe dohody medzi príjemcom a platcom (odosielateľom). Inkasá sa často používajú na opakované platby (napríklad za služby spojené s domácnosťou). V tomto prípade musí príjemca na realizáciu platieb najskôr získať oprávnenie platcu. Inkasá sa dajú použiť aj na jednorazové platby, platca však musí autorizovať každú jednotlivú platbu.

KOMPONENTY SEPA

SEPA PLATOBNÉ KARTY

Realizácia kartových platieb SEPA sa bude riadiť komplexným súborom zásad, ktorým sa jednotliví vydavatelia, príjemcovia, kartové systémy a operátori budú musieť prispôbiť. Tieto zásady, označované ako rámec pre SEPA platobné karty (SEPA card framework – SCF), vyvinula rada EPC.

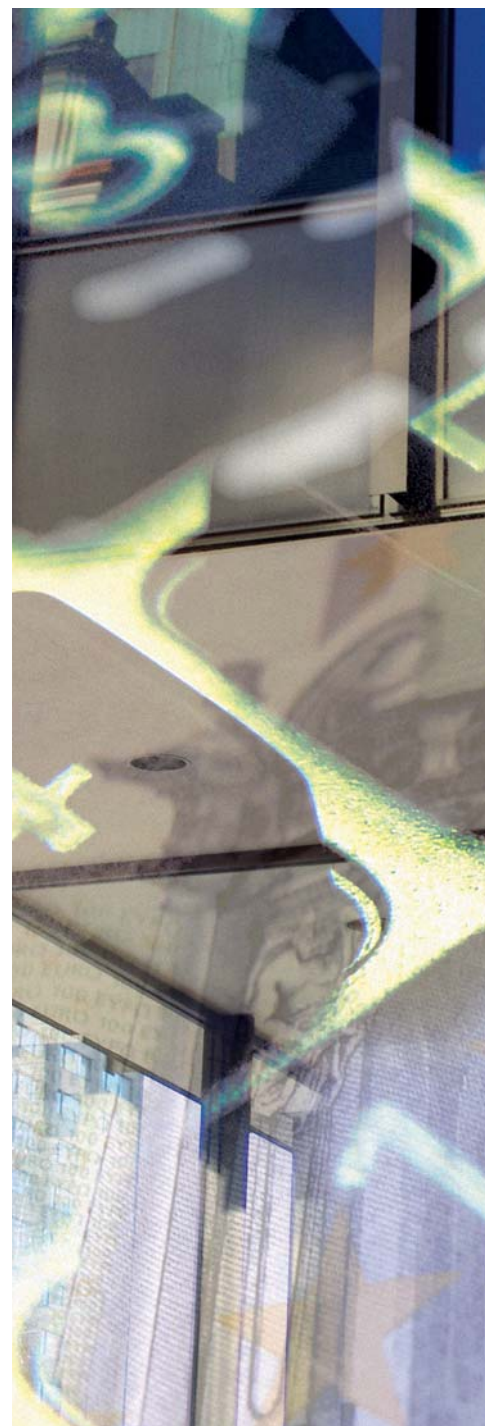
Charakteristika SEPA platobných kariet:

- > spotrebiteľia môžu jednou kartou platiť v celej eurozóne (u obchodníkov, ktorí prijímajú daný typ karty),
- > držiteľia kariet budú môcť platiť a obchodníci prijímať kartové platby v rámci eurozóny jednotným a konzistentným spôsobom,
- > spracovatelia platobných kariet budú môcť medzi sebou súťažiť a ponúkať svoje služby v celej eurozóne, čím sa trh spracovateľov kariet stane konkurenčnejším, spoľahlivejším a hospodárnejším.

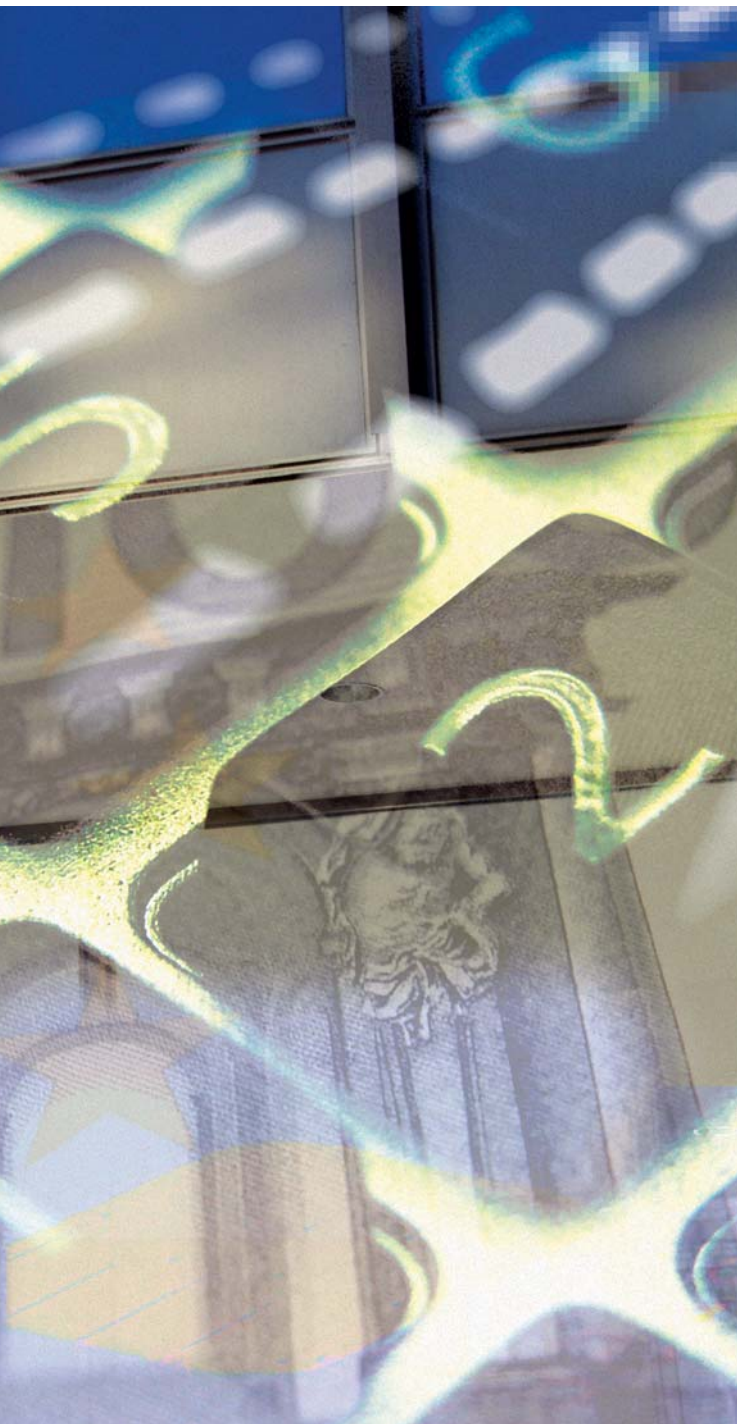
Čo je to kartová platba?

Spomedzi mnohých typov platobných kariet, ktoré majú ich držiteľia k dispozícii, možno určiť dva hlavné typy:

- > **debetné karty**, ktoré držiteľovi umožňujú platiť za nákupy kedykoľvek priamo z účtu,
- > **kreditné karty**, s ktorými môže držiteľ nakupovať do výšky určitého úverového rámca. Na konci stanoveného obdobia sa zúčtuje buď plná dlžná suma, alebo len jej časť, pričom zostávajúca dlžná suma sa prenáša do ďalšieho obdobia a dlžníkovi sa z nej počíta úrok.

KOMPONENTY SEPA

HOTOVOSTNÉ SLUŽBY SEPA

Plynulé fungovanie platobného styku si vyžaduje rôzne nástroje vrátane hotovostných služieb.

V záujme vytvorenia tzv. jednotnej oblasti hotovostných platieb v eurách (SECA) pre spracovateľov peňazí ECB odsúhlasila viacero opatrení zameraných na spravodlivé konkurenčné prostredie v rámci hotovostných služieb Eurosystemu. Tieto opatrenia sa týkajú bankového sektora, ktorý je v oblasti hotovostných služieb hlavnou protistranou Eurosystemu, a v rámci poskytovania hotovosti verejnosti jeho sprostredkovateľom.

V strednodobom horizonte sa budú realizovať ďalšie kroky, ktoré zabezpečia väčšie zosúladenie hotovostných služieb jednotlivých národných centrálnych bánk.

Kto vydáva bankovky?

Výlučné právo povoliť vydávanie bankoviek v eurozóne má ECB. Národné centrálné banky Eurosystemu uvádzajú eurové bankovky do obehu prostredníctvom bankového sektora.

Medzi širokú verejnosť sa bankovky distribuujú najmä prostredníctvom bankomatov.

KOMPONENTY SEPA

> INFRAŠTRUKTÚRY SEPA

Rámec SEPA pre klíring a zúčtovanie stanovuje zásady, podľa ktorých budú poskytovatelia infraštruktúr podporovať schémy SEPA pre úhrady a inkasá. Rámec oddeľuje úlohy a povinnosti schém (t. j. pravidiel pre rôzne platobné nástroje) a infraštruktúr (t. j. poskytovateľov spracovateľských služieb finančným inštitúciám). Rámec tiež obsahuje klasifikáciu rôznych typov infraštruktúr, od systému PEACH a medziskupinových dohôd až po čisto bilaterálne dohody.

CHARAKTERISTIKA INFRAŠTRUKTÚR SEPA PRE KLÍRING A ZÚČTOVANIE

Cieľom je vytvoriť infraštruktúru, v rámci ktorej bude možné realizovať, prijímať a zúčtovať akékoľvek platby v eurách, či už priamo alebo nepriamo. Do konca roka 2010 by mali byť schopné spracovávať platobné nástroje SEPA všetky infraštruktúry. Ďalším cieľom je zabezpečiť úplnú transparentnosť v oblasti služieb a cien poskytovateľov infraštruktúr. Účelom rámca SEPA pre klíring a zúčtovanie teda je zabezpečiť:

- > dosiahnuteľnosť všetkých bánk v eurozóne a
- > oddelenie schémy a infraštruktúry.

Čo je to klíring a zúčtovanie?

Klíring je proces prenosu, priradovania a potvrdzovania platobných príkazov a určenia konečnej pozície na vysporiadanie (buď na základe jednotlivých transakcií alebo súboru transakcií). **Zúčtovanie** je prevod prostriedkov medzi platcom a príjemcom platby (a medzi bankou platcu a bankou príjemcu).

KOMPONENTY SEPA

> ŠTANDARDIZÁCIA

EPC prijala jednotný postup vývoja štandardov na umožnenie automatizovaného (priameho) spracovania všetkých platieb realizovaných v eurách.

- > EPC stanovila **prevádzkové požiadavky** týkajúce sa dátových prvkov, ktoré si majú finanční sprostredkovatelia navzájom vymieňať. Tieto prvky sú uvedené v súboroch pravidiel pre SEPA úhrady a inkasá.
- > EPC na základe prevádzkových požiadaviek určila **logické dátové prvky**. Tieto dohodnuté dátové prvky boli zverejnené v publikácii SEPA Data Model.
- > Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO) tieto logické dátové prvky previedla do univerzálnych **štandardov správ** finančného sektora (UNIFI), tzv. UNIFI štandardov správ XML (ISO 20022). Tieto štandardy budú základom zostavovania správ v štandardizovanom jazyku. EPC tiež vyvinula súbor implementačných pokynov SEPA, ktoré definujú používanie štandardov správ UNIFI.

EPC rozhodla, že štandardy UNIFI budú povinné v rámci styku medzi bankami a odporúčané v rámci styku medzi zákazníkmi a bankami.

Čo sú to štandardy?

Štandardy sú pravidlá, ktoré sa vzťahujú na technológie, správanie a vzťahy. Technické štandardy sú nevyhnutné na zaistenie interakcie a interoperability systémov IT a na zlepšenie automatizácie platobného styku.

KOMPONENTY SEPA

> PRÁVNÝ RÁMEC

Navrhovaná smernica o platobných službách (PSD) zavádza potrebný právny rámec pre platby SEPA a bude sa vzťahovať aj na súčasné národné platobné produkty. Návrh obsahuje tri hlavné časti:

PRÁVO POSKYTOVAŤ PLATOBNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI

Cieľom smernice je harmonizovať požiadavky prístupu na trh pre nebankových poskytovateľov platobných služieb. Tým sa zabezpečia rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov a zvýši sa konkurencia na domácich trhoch a vďaka vstupu nových poskytovateľov služieb bude možné udržiavať kontakt s najnovším vývojom na trhu.

TRANSPARENTNOSŤ A POŽIADAVKY NA POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ

Smernica poskytne jasný a stručný súbor harmonizovaných požiadaviek v súvislosti s poskytovaním informácií, ktoré musia spĺňať všetci poskytovatelia služieb, či už ponúkajú platobné produkty SEPA alebo súčasné národné platobné produkty. Tým sa zlepši transparentnosť pre zákazníkov a dosiahne sa plná harmonizácia národných pravidiel, ktoré sa v súčasnosti do značnej miery líšia.

Čo je to PSD?

1. decembra 2005 predložila Európska komisia návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o platobných službách na vnútornom trhu. Táto smernica zaistí, aby sa na všetky platby realizované v rámci Európy vzťahoval rovnaký právny rámec.

PRÁVA A POVINNOSTI POUŽÍVATEĽOV A POSKYTOVATEĽOV PLATOBNÝCH SLUŽIEB

Táto smernica vnesie jednoznačnosť a istotu do základných práv a povinností používateľov a poskytovateľov služieb platobného styku. Zároveň vytvorí potrebný právny rámec pre systém SEPA, pretože zabezpečí harmonizáciu rozdielnych národných právnych požiadaviek.

SEPA A EUROSYSTÉM

> EUROSYSTÉM A JEHO VÍZIA SYSTÉMU SEPA

Ako Eurosystem definuje svoju **víziu systému SEPA?**

Eurosystem si pod pojmom SEPA predstavuje integrovaný trh služieb platobného styku, na ktorom funguje účinná konkurencia a na ktorom neexistuje žiadny rozdiel medzi cezhraničnými a vnútroštátnymi platbami v rámci eurozóny. [Spoločné vyhlásenie Európskej komisie a Európskej centrálnej banky, máj 2006.]

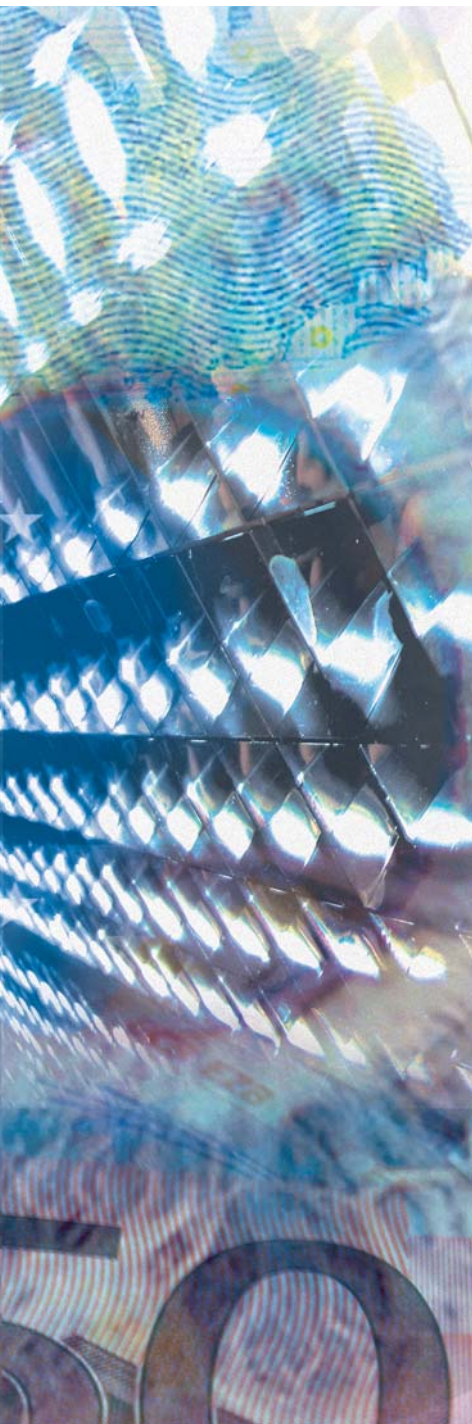
Prečo sa Eurosystem zúčastňuje na projekte SEPA?

Dôvodom, prečo sa Eurosystem zaujíma o projekt SEPA a o finančnú integráciu platobných systémov vo všeobecnosti, je jeho štatutárna úloha stanovená v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, v rámci ktorej má podporovať plynulé fungovanie platobných systémov a chrániť finančnú stabilitu.

> NA ČO SA EUROSYSTÉM ZAMERIAVA?

Eurosystem vyzýva na odstránenie všetkých technických, právnych a obchodných prekážok medzi súčasnými národnými platobnými trmi. Jeho cieľom je:

- > sprístupniť schémy SEPA úhrad a inkás všetkým používateľom,
- > odstrániť technické prekážky, ktoré bránia bezproblémovej cezhraničnej akceptácii kariet, a
- > zabezpečiť podmienky, ktoré by umožňovali realizáciu platieb v prospech akéhokoľvek príjemcu.

SEPA A EUROSYSTÉM

> ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE SEPA

V snahe zabezpečiť realizáciu SEPA bude Eurosystem projekt podporovať tým, že prevezme úlohu katalyzátora v rámci aktivít súkromného sektora, a bude:

- > poskytovať poradenstvo a formovať očakávania s cieľom vytvoriť trh retailových platieb, ktorý by bol v najlepšom záujme EÚ,
- > spolupracovať s verejným sektorom s cieľom zabezpečiť, aby si verejnosť vo všetkých krajinách čím skôr osvojila platobné produkty SEPA,
- > spolupracovať s používateľmi platobného systému vo všeobecnosti a zaistiť, aby rada EPC zohľadňovala ich očakávania,
- > podieľať sa na koordinácii komunikácie:
 - > na cezhraničnej úrovni s Európskou komisiou a radou EPC s cieľom koordinovať ich komunikačné aktivity,
 - > na národnej úrovni s koordinačnými orgánmi, ktoré boli zriadené vo všetkých krajinách eurozóny. V týchto orgánoch sú zastúpení najmä predstavitelia vlád, bankových asociácií a národných centrálnych bánk jednotlivých krajín. Ich úlohou je zabezpečiť implementáciu jednotlivých komponentov SEPA a zaistiť informovanosť a pripravenosť bankových komunít v jednotlivých krajinách na spustenie systému SEPA.

SEPA A EUROSYSTÉM

> DLHODOBÉ OČAKÁVANIA EUROSYSTÉMU

Nepretržitý vývoj trhu domácich retailových platieb v eurách podporí inováciu, konsolidáciu a reorganizáciu súčasných postupov. V dlhodobom horizonte Eurosystem očakáva, že sa všetky platby v rámci eurozóny stanú domácimi platbami a dosiahnu takú úroveň bezpečnosti a efektívnosti, ktorá bude porovnateľná s najlepšimi súčasnými národnými platobnými systémami.

KVALITA

SEPA bude oblasťou platieb v eurách, v rámci ktorej bude rýchlosť a efektívnosť platieb rovnaká alebo ešte lepšia ako v súčasných najvýkonnejších národných platobných systémoch.

ZAPOJENIE ZAJAHOVANÝCH STRÁN

Počas vývoja SEPA bude zabezpečený prísun informácií predstaviteľom všetkých zainteresovaných strán. Zároveň budú prebiehať konzultácie, v rámci ktorých budú môcť zainteresované strany predkladať svoje požiadavky. V krátkodobom horizonte siete SEPA predstavuje určitú záťaž, avšak v dlhodobom horizonte ponúka príležitosť využívať značné výhody európskej integrácie a technologického pokroku.

BEZPEČNOSŤ

Pri používaní platobných nástrojov SEPA budú zákazníci ťažiť z vyššej úrovne bezpečnosti, pričom konzistentnosť v tomto ohľade bude zabezpečená vďaka skutočnosti, že platobné nástroje SEPA budú mať stanovený určitý minimálny súbor bezpečnostných štandardov.

ŠTANDARDIZÁCIA

Všetky platby v rámci eurozóny budú umožňovať úplné priame spracovanie (end-to-end STP) v súlade s otvorenými spoločnými štandardmi.

VÝBER

Všetci účastníci systému si budú môcť vybrať ktorýkoľvek z plne transparentných platobných nástrojov SEPA a už nebudú viazaní hranicami jednotlivých krajín. Používatelia platobných produktov si budú môcť vyberať z veľkého množstva bánk, platobných kariet a možností spracovania inkás. Finančné inštitúcie zasa budú mať k dispozícii veľké množstvo poskytovateľov infraštruktúr platobných systémov a spracovateľov kariet.

KONKURENCIA

SEPA zvýši konkurenciu, keďže vďaka nej sa z eurozóny stane integrovaný trh, v rámci ktorého budú môcť poskytovatelia ponúkať služby zákazníkovi z celej eurozóny.

IMPRESSUM

© Európska centrálna banka 2006

Adresa	Kaiserstrasse 29 60311 Frankfurt nad Mohanom, Nemecko
Poštová adresa	Postfach 16 03 19 60066 Frankfurt am Main, Germany
Telefón	+49 69 1344-0
Internet	http://www.ecb.int
Fax	+49 69 1344-6000
Telex	411144
Grafická úprava a dizajn	Alexander Weiler, Visuelle Kommunikation Hünstetten, Germany
Tlač	Kern & Birner GmbH & CO KG Frankfurt am Main, Germany

Všetky práva vyhradené.

ISBN (elektronická verzia) 978-92-899-0117-8

